

ČITATELJI! Prosim, pogledajte naš številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebujemo list Vaše sodelovanja. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Reentered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

NA NEKAJ VEČ KOT
na dan dobivaš...
2c "GLAS NARODA"
PO POSTI NARAVNOST NA DOM
(Klasični sobotni, nedeljni in prazniški)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

No. 186. — Štev. 186.

NEW YORK, MONDAY, SEPTEMBER 27, 1943. — PONEDELJEK, 27. SEPTEMBRA, 1943

VOLUME LI. — LETNIK LI.

BERLIN SE BOJI VPADA NA BALKAN

Kot pravijo poročila iz Berlina v nevtralne dežele, se Nemci z veliko skrbjo ozirajo na Balkan, kjer tamošnji guerilci pripravljajo ozemlje za zavezniški vpad.

Nek španski poročalec v Berlinu pravi, da se Nemci tudi boje, da se bodo zavezniški izkreali pri Livornu, ker zbira jo močno zračno silo na Sardiniji in na Korziki. Letališča na Sardiniji in Korziki bi mogla dati zavezniškim četam mnogo večjo zračno zaščito kot pa jo je imela ameriška peta armada pri Salerno.

Ker imajo jugoslovanski guerilci v rokah že Trst, Sušak, Split in najbrže se tudi drugo kraje v Dalmaciji, bo zavezniškom kaj lahko izkrcati svoje čete ob jugoslovanski obali in bodo mogle neovirano vdreti v notranjost Balkana.

Jugoslovanski viri v Londonu naznanjajo, da so guerilci odbili več nemških napadov na Split in da še vedno drže večji del Sušaka. Guerilci so tudi pri prečili Nemcem, da niso mogli v Jugoslaviji postaviti obrambne črte proti zaveznikom.

Okoli Splita in Sušaka se največ bori ljudska osvobodilna armada in neko madžarsko poročilo preko Švice pravi, da jugoslovanska guerilska voja polagoma že prehaja v popolno organizirano vojaško organizacijo in je v Jugoslaviji armada da 180.000 mož pod poveljstvom zavezniških častnikov.

Kolikor je mogoče razvideti iz jugoslovanskih virov in iz poročil iz nevtralnih dežel, je položaj v Jugoslaviji približno naslednji:

SLOVENIJA: — Provenca Ljubljana razum Ljubljane je očistena italjanskega vojaštva. Jugoslovani so od Italjanov dobili mnogo orožja, tako da so mogli vpasti na Goriško ter osvojiti Gorico in Idrijo in tudi Trst, kjer pa se je po zadnjih poročilih še boji nadaljujejo po okolici in po ulicah.

HRVATSKA: Še vedno so v teku boji za Sušak in Reko, kjer se končuje železnica, ki prihaja iz Zagreba. Guerilci tudi drže okolico Zadra ter se bore ob železniški progi pri Banji Lukci.

DALMACIJA: Večina Splita je v guerilskih rokah in v teku so vroči boji za Sinj in Klis. Glavna železnica v notranjost Jugoslavije je v guerilskih rokah. Jugoslovani tudi drže Metković, ki je veliko pristanišče ob Neretvi.

ČRNA GORA: Kotor, kjer je dovolj prostora za vse angleške bojne ladje v Sredozemskem morju, je še vedno v nemških rokah, toda poročano je bilo o velikih bojih v okolici in železnica, ki pelje v notranjost dežele, je bila razdejana.

Vsled zavezniških močnih postojank v Sredozemlju in vsled zasedbe nekaterih otokov v Dodekaneškem otočju so Nemci naglo zadržali utrdbe v vzhodni Grški in v Makedoniji. Kot pravi neko poročilo iz Istanbula, nemško vojaštvo trdno drži Bolgarsko, kamor je bilo zopet poslanih okoli 60.000 nemških vojakov.

Poročilo iz Kaira pravi, da so Bolgarski vojaki pričeli na Grškem jemati živino in živež, tako da grški kmetje nimajo za sebo ničesar.

Več o turskih mornarjih,

Rusi gredo preko Dnjepra pri Kijevu

Kot naznanja Moskva, je Rdeča armada vdarila čez Dnjeper blizu Kijeva. Ob istem času pa je tudi Berlin naznanil, da so nekateri ruski oddelki prekorčili široko reko ter skušajo obkrožiti Kijev. V tem napredovanju so Rusi osvobodili 825 mest, trgov in vasi.

Rusko poročilo pravi, da je Rdeča armada blizu Kremena, jugovzhodno od Kijeva zdrobila močne nemške utrdbe in vrgla Nemce v Dnjeper. Na bojišču je obležalo nad 600 mrtvih Nemcev, mnogo pa jih je utonilo v veliki reki.

Tudi pri Dnepropetrovskem ob kolenu Dnjepra so Rusi prišli do reke in so v vročem boju ubili nad 1000 Nemcev.

Ravno tako so Rusi prekorčili Dnjeper pri Perejaslavi, 70 milj jugovzhodno od Kijeva, razbili nemške utrdbe in pognali Nemce v reko. Na tem kraju se je podalo 200 Nemcev s svojimi topovi in puškami.

Odkar so se Rusi pred dvema letoma umaknili, so prvič zopet stopili na tla Bele Rusije, ko so zavzeli Hotinsk, 75 milj zapadno od Brianska. Se nižje proti jugu so Rusi zavzeli Novozibkov, ki je važno železniško križišče, ter so vdarili proti Zlinki, samo 27 milj od Gomela v južni Beli Rusiji.

V svojem neprestanem zasledovanju so Rusi zajeli cele vlake z nemškim vojaštvom in vojaškimi zalogami. Tekom dneva je bilo ubitih nad 5000 Nemcev.

Drugi ruski oddelki, ki prodirajo od Černigova, vkrakali v Repke, 44 milj južno od Gomela ter prišli blizu edine železnice, ki jo v tem kraju imajo se Nemci v svojih rokah.

Veliki uspehi v Italiji

Angleška osma armada je ob vzhodni obali Italije napredovala 25 milj ter je prisilila Nemce, da so zapustili 13 velikih letališč okoli Foggie, peta armada je navzile hudemu sovražnemu ognju v svojem prodiranju proti Napolijsu dosegla velike uspehe.

Associated Press pravi, da so zavezniški večeraj, odkar so vpadli v Italijo, dosegli še največ.

Ker so Nemci zapustili Foggio, ki je vsled silovitga angleškega artilerijskega ognja niso mogli držati, so pokazali, da njihova zračna sila ni dovolj močna, da bi mogla vstavljati zavezniško prodiranje.

V soboto so ameriške letalske trdnjave bombardirale železnice, ki pelje čez Brennerjev prelaz, Bolean, Bologna in Verono, kjer ima feldmaršal

ki so jih Nemci poslali v Črno morje lansko leto in so bili pripeljani nazaj, da prevzamejo topničarke in hitre motorne čolne, je dezertiralo in so se pridružili guerilcem v Splitu.

Angleži pritiskajo na Franco naj odpokliče modro divizijo z ruske fronte

London. — Angleški vnani minister Eden je pred nižjo zbornico obelodanil dejstvo, da je sir Samuel Hoare, britski poslanik v Španiji, posvaril gen. Franca, da prisotnost "modre španske divizije" na ruski fronti tvori resno oviro v razvoju iskrenejših prijateljskih odnosov med Anglijo in Španijo.

Eden je dejal, da je Španska vlada vzela na znanje in bo kmalu skušala stvari popraviti, kar daje misliti, da bo Franco ki sovraži komunizem, vkljub vsuni odpoklical španske vojake z ruske fronte.

Vnani minister je dalje rekel, da sta angleška in sovjetska vlada zaključili, da ne bodo delali začasnih nobenih sporazumov za vojni čas z nobeno od svojih evropskih zaveznic.

Neki član zbornice je nato Edena vprašal, kako je z nameranim obiskom Beneša v Rusiji. Eden je odgovoril, da ker sta obe vladi odločili, da je boljše, če ni začasnih nobenih dogovorov ali sporazumov, je razumljivo, da so bili Rusi obveščeni o odločenju Benešvega obiska.

Bodite svoj lastni commando s tem, da kupite vojni bond!

KONGRES GLASUJE S 360 PROTI 29 GLASOVI ZA SVETOVNO ORGANIZACIJO, KI BO ŠČITILA MIR NA SVETU

Washington. — Predstavniki zbornice je v torek s pretežno večino od 360 proti 29 sprejela resolucijo Fulbright, ter s tem prvič v zgodovini izrekla svojo pripravljenost, podpirati mednarodno organizacijo za osiguranje mira.

Rezolucija se glasi: "Sklenjeno je v predstavniki zbornice, (s tem, da ji senat izreče svoje soglasje), da a proglasi kongres, da podpira stvaritev primerne mednarodne organizacije z zadostnimi sredstvi, da ustvari in vzdržuje pravičen in trajen mir med narodi na svetu, da zagovarja udeležbo Zedinjenih držav v tej organizaciji, potom konstitucionalnih mer."

SFORZA NALETI NA OVIRE, — PRAVIJO PRIJATELJI

New York. — Kakor pravijo prijatelji grofa Sforze, ki je vodja organizacije Svobodna Italija, je ta naletel na gotove uradne ovire v svojem prizadevanju, da dobi zveze z italijanskimi demokrati v Italiji. Rečeno je, da se mu stavijo vsakojake ovire na pot v tem pogledu.

Istočasno je bilo rečeno, da je v razvoju kampanja, v ameriških in angleških krogih, ki stremi za tem, da se obnovi prestiž kralja Emanuela in maršala Badoglija.

Obe vladi, ameriška in angleška sta zanika" te obdolžitve. Sforza pa je izjavil, da bo ob priliki velikega shoda Mazzinijevega društva v Carnegie Hall povedal nekaj, ki bo "mednarodnega pomena."

Državni oddelek v Washingtonu je izjavil, da ni res, da bi bili kje kaki dogovori z Badoglijo, ter da department, kot tak, nima nič proti temu, če gre Sforza v Italijo, enako ne vedo, da bi imeli Angleži kaj proti stvari.

Lord Beaverbrook spet v kabinetu

London, 25. sep. — Lord Beaverbrook se je povrnil v britski kabinet po 20 - mesečni odsotnosti. Njegovo zopetno imenovanje v kabinet ima najbrž namen ojačenja vlade v svrhu izdelave in izvedbe vojnih načrtov.

Beaverbrook, ki je izdajatelj več listov, je bil neusmiljen kritik vlade odkar je sam izstopil, kot minister za letalsko produkcijo. Sicer je bil potem še v vladi, toda ni bil član Churchillovega kabineta.

Premogarska nesreča

Minersville, Pa., 25. sep. — Štirinajst majnerjev je zgrubilo življenje in devet drugih je bilo ranjenih, ko se je pri petila eksplozija v Moffett-Schrader premogorovni, 1200 čevljev pod zemljo, v bližnjem Forestvillu.

Louis Adamič piše o kmečkem boritelju Titu

Pred par dnevi je prinesel newyorški list "PM" daljši članek izpod peresa Louisa Adamiča. V članku je podana slika voditelja jugoslovanskih gerilcev, ki se nazivajo partizane. V glavnem se članek glasi:

"Presenetljivo vojskovanje jugoslovanskih gerilcev, ki združuje in zaposluje na jugoslovanski zemlji že dve leti kakih dvesto osiških divizij, katere so tako odtegnjene od angleško-ameriških in ruskih bojišč, je doseglo predelki teden svoj višek. In trdnostnim nimam v mislih zgolj nenadnega niza vojaških uspehov gerilcev v Sloveniji, Dalmaciji, Hrvatski, Črni gori in Bosni, o katerih so poročali veliki dnevniki in radijska omrežja.

"Mislim bolj na dejstvo, da so depeše v listih in po radiju te uspehe pripisale pravilno partizanom, ali Narodni osvobodilni armadi Jugoslavije, kateri poveljuje skrivnostni mož, poznan pod imenom Tito. To se prej ni dogajalo.

"Ta pravilna publiciteta je za Titove sile prav tako velik triumf, kot vojaške zmage same. Doda se je namreč skoro vse partizanske operacije, uspehi katerih tvorijo resničen doprinos k zavezniški stvari, navadno pripisalo četnikom in njihovemu voditelju Draži Mihajloviću, kateri — čas je prišel, da se to pove odprto — ni bil nobenih protiosiških bojev od oktobra 1941, ter je zgolj centralna figura varljivega ožglašanja, katerega je izvajala reakcijska, sovinstična notranja klika jugoslovanske zamejne vlade v Londonu, interesom katere služi, kot agent na terenu.

"Aktualno je bil večji del odpora proti osišem v Jugoslaviji, tekem zadnjih 24 mesecev po dvodstvom Tita, kateri, če kaj vem, bo najbrž smatran po zgodovinarjih, kot eden od najodličnejših generalov te druge svetovne vojne četudi ne nosi uniforme in ni nikdar pohajal vojnega kolegija.

"Kdo pa je Tito pravzaprav? Njegovo pravo ime je Josip Brozović, "Broz" na kratko. Star je 53 let, po rodu Hrvat, rojen v Zagorju goratem predelu blizu Zagreba. Po poklicu je bil kovinarski delavec. Posamezniki v Ameriki, ki ga poznajo (vsi veterani španske civilne vojne) ga opisujejo, kot srednjoveškega moža, modrih oči, svetlih las in izrazitega obraza, s prijaznim in prikupnim nasmehom ter prikupnim obnašanjem, s katerim vznjaja zaupljivost.

"V letu 1914 je bil vpoklican v avstrijsko armado in leto pomeje je na gališki fronti ušel k Rusom, kakor je to storilo na tisoče in tisoče drugih Slovanov. V letu 1917 je bil osvobojen in se je takoj pridružil novi revolucionarni ruski armadi, ter se je tri leta boril v ruski civilni vojni.

"Leta 1923 se je vrnil na Hrvatsko, ter je postal delavski voditelj. Njegova unija kovinskih delavcev se ni hotela pokoriti reakcijskimi kontroli režima kralja Aleksandra, kateri je Broza obsodil na pet let ječe

na obtožbo, da je komunist. "Ko se je leta 1928 vrnil iz ječe, je tajna politična policija ravno spravila s poti Djuro Dijačevića, premogarja iz Bosne, ki je načeloval levičarskemu delavskemu gibanju, katerega je zatiral belgradska vlada pognala pod zemljo. Broz je takoj stopil na čelo temu podtalnemu delavskemu gibanju in si je našel ime Tito — 45.000 političnih policajev si je potem dolgo zaman prizadevalo izvedeti, kdo je ta Tito.

V dobi med leti 1929—40 se mu je v splošnem pripisovalo in se obenem metalo nanj krivdo za obstoj podtalnega delavskega gibanja v Jugoslaviji.

"Poročila, da je bil v španski civilni vojni, niso resnična. On ni bil v Španiji tedaj, pač pa na Francoskem, kjer je oskrboval odhod v Španijo raznim proti-fašističnim Balkancem, ki so se hoteli boriti na strani Lojalistov.

"Njegovo 12-letno delovanje in vodstvo v podtalnih gibanjih

Tito—Josip Brozović

Evrope mu je dalo prvovrstno izurjenost, ki mu je mogla služiti v njegovi sedanjih vlogi jugoslovanskega partizanskega voditelja in poveljnika."

: Dalje jutri. :

Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!

Mrs. Roosevelt o problemu vojnih pohablencev po vojni

Honolulu, 21. sep. — Mrs Roosevelt, ki je dospela semkaj po obisku pacifiške vojne zone, kjer je osebno obiskala mnogo naših fantov po bolnišnicah, pravi, da bomo imeli po tej vojni večje število pohablencev, ki bodo brez roke, noge, očesa, itd. kot kdajkoli prej.

Predsednikova žena se zelo zanima za bodočnost teh vojakov, ki se bodo morali živeti ne le v svojo usodo, ampak tudi v novo življenje, ter nove okolščine.

Mrs. Roosevelt pravi, da se že pripravlja načrt za zopetno uposlitev pohabljenih vojakov in mnogi delodajalci so se že zavezali, da jih bodo vzeli v službo ali na delo.

Seveda bo vsak pohabljen vojak imel priliko, da se izuči v stroki ali v poklicu, ki ga bo mogel opravljati po vojni. Vkljub temu pa ne more nihče zagotoviti vojaku, da mu bo vsa nudena pomoč zagotovila tudi notranje zadovoljstvo.

Kot priličen primer je predsednikova žena navedla, kako je videla v Avstraliji vojaka, katerega obraz je bil skazen vsled ran zadobljenih na fronti, ranjenega v dno duše, ker so ljudje v restavraciji, kamor je prišel z nekim dekleto, vsi zijali vanj. Fant je nekaj časa vzdržal radovedne poglede, potem pa, ko je začela neka ženska na glas jokati, je vstal in odšel iz prostora.

Nek fant iz Brooklyna, je dejala Mrs. Roosevelt, ni hotel nič govoriti, ko ga je ogovorila v bolnišnici. Gledal je nekam v prazno in se ni brigal za nobeno stvar na svetu več. Mrs. Roosevelt ga je hotela pridobiti, da bi ji vsaj obljubil, da bo skušal ozdraviti, pa

ni dal nobenega glasu od sebe. Fant je bil ob nogo in to je pomenilo zanj toliko, kot konec življenja.

Ko je predsednikova žena končno omenila njegovo mater, je dobil fant trohico zanimanja in ko je Mrs. Roosevelt obljubila, da bo šla sama do njegove matere in ji sporočila pozdrave od njega, ako bo obljubil, da bo skušal ozdraviti, tedaj je fantov obraz zažarel v novem zanimanju do življenja in obljubil je, da bo skušal ozdraviti neglede nato, da je zgrabil nogo.

Takih primerov, da postanejo fantje otožni in zgrube vsi volje do življenja po izgubi katerega uda, vida ali sluha, je mnogo. In kjer ni volje do ozdravljenja in življenja, tam tudi zdravniška veda ne more nič pomagati.

Obisk Mrs. Rooseveltove je bil nešteten ranjenecem in drugim vojakom v veliko moralno oporo. V njej so videli svoje matere, kajti predsednikova žena ima sama štiri sinove v armadni službi.

Mrs. Roosevelt je povedala, da je često naletela na manjše prepričke in jezo med ameriški, avstralski in newzealandski fanti: in seveda vse radi deklet. Sicer pa je dejala, da stvar nikakor ni resna in pri tem se je hudomušno nasmejala.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Baker, President; Ignac Rado, Treasurer; Joseph Lupina, Sec.
Place of business of the corporation and address of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL. LETO \$3.50; ZA ČETRT. LETO \$2.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

KAZEN ZA MUSSOLINIJA

Kot znano, vse zavezniške vlade zbirajo podatke o zločinih, ki so jih zakrivilili po zasleditvah nemški častniki in vojniki in civilnih uradniki na povelje svojih višjih, kot so Hitler, Goering, Goebbels, Mussolini in nešteto drugih.

O tem je tudi omenjeni zločinci sami razmišljali in prav gotovo se jim je tudi blazne tresejo. To posebno jasno kaže Hitlerjev list "Voelkischer Beobachter", ki piše po geslu: čim večja je laž, tem prej jo verjamejo in v tem smislu piše 19. septembra o kazni, ki so jo zavezniški namenili Benitu Mussoliniju.

Ta list piše o tem:

"Tako, ko je bilo naznanjeno, da so se pričela pogajanja za premirje, je ravnatelj urada OWI, Elmer Davis po razgovoru s predsednikom Rooseveltom naročil svojemu namestniku Miltonu Eisenhowerju, bratu povojnika v Sredozemlju, da naj stopi v stik s Palermom in naj zahteva, da je poglaviti pogoj premirja, da je Mussolini izročen Združenim državam. Ob istem času je transportno poveljstvo v Alžiru prejelo povelje, da naj pripravi vse za Mussolinijev prevoz v Združene države."

"Voelkischer Beobachter" naznanja svojim čitateljem, da je predsednik Roosevelt naročil generalnemu pravniku Biddelu, da naj organizira velikansko javno demonstracijo proti vojnomu zločinu Mussoliniju in da je newyorški župan Fiorello La Guardia prosil OWI, da mu dovoli, da v svojem mestu vprizori ta sramotni naert.

In nacijski list nadaljuje:

"Ravnatelj Madison Square Garden in Metropolitan Opera House so pričakovali velikansko kupčijo. Elmer Davisu so pohnudili, da bodo za Mussolinija v verigah računali vstopnice po \$100 in da bo polovica teh dohodkov šla za Roosevelt's War Fund.

"La Guardia se je ponudil — za dobro plačo seveda — da bo spremljal Mussolinijeve nastope s svojimi govori in bo vprizoril zmagovalno parado italijanskih vojnih ujetnikov z Mussolinijem na čelu, skupno s italijanskimi generali, ki bodo korakali po newyorških ulicah."

Voelkischer Beobachter dalje pravi, da je Paramount ponudil za filmske pravice \$1,000,000. Metro-Goldwyn-Mayer družba pa je ponudbo zvišala na \$3,000,000.

In slovesno zaključuje Voelkischer Beobachter:

"K sreči pa junaški Nemci niso samo osvojili velikega Italijana, temveč so obenem torpedirali nesramne in ogabne načrte sovražne propagande."

Kar piše Voelkischer Beobachter je seveda navadna laž, kajti drži se izreka, ki ga je že pogosto ponovil: čim večja je laž, tem prej jo bodo verjeli.

Pa vendar nacijski list daje primerno priporočilo in navet, kaj naj bi zavezniški napravili z Mussom. V paradi ga naj peljejo najprej po newyorških ulicah in vsakdo bi mu smel za primerno odškodnino \$10.—; marsikdo bi rad plačal tudi več — pljunuti v obraz. Tako naj bi Mussolinija s krono italijanske cesarstva v paradi vozili po vseh ameriških mestih od New Yorka do San Franciscia in uverjeni smo, da bi dohodki mnogokrat presegli katerokoli dosedanje vojno posojilo.

In če bi ameriški narod za Mussolinijevo parado plačal še tako visoko vsoto, ki naj bi šla že v katerikoli dobri namen, bi imel še mnogo in še mnogo več denarja za Hitlerjevo parado.

Mogoče bo kak dan Voelkischer Beobachter povedal, kako parado želi imeti Hitler.

Cerkev v Rusiji je svobodna, pravi angleški nadškof

Moskva. — Drugi primat angleških cerkve, ki je na obisku v Rusiji, je izjavil, da je pronašel tekem svojega obiska, da je cerkev v Rusiji do celja svobodna.

Na konferenci s časnikarji je nadškof rekel, da sovjetska vlada najbrž čuti, da je rusko ljudstvo verno ljudstvo, ter da se ruska cerkev poteguje za mednarodno stvar, obenem pa i na veliko vlogo v narodnem življenju in Stalin, kot velik državnik, je to dejstvo priznal.

Sedem ameriških letal pristalo v Rusiji

Moskva, 25. sep. — Sedem ameriških letal je pristalo na sovjetskem teritoriju v Kamchatki na 12. septembra, ko so Američani nazadnje bombardirali japonske Kurile otoke.

Tozadevno poročilo pravi, da so bili ameriški letalci internirani in so torej na varnem. Ru si so v svojem poročilu povedali, da so letalci morali pristati zaradi poškodbe motorjev.

Neki ameriški častnik od intelligence službe je dejal, da je bilo tekom bombnega napada na omenjene otoke pogrešanih vsega skupaj deset letal. Smotralo se je, da je pet letal varno pristalo.

Bojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES CANADIAN POSTAL MONEY ORDER,

Združeni narodi

Napisal PETER LIPA.

(ONA) — Odkar je Sovjetska Rusija sodelovala pri določevanju pogojev za predajo Italije in odkar je vstopila v komisijo za sredozemske zadeve, ki bo imela v rokah odločitve glede sredozemskega prostora, se je začelo skupno delovanje združenih narodov na mnogo širših temeljih kot prej. Tu je bilo prvič, da je Moskva v polni meri sodelovala z Veliko Britanijo in Združenimi državami v važni politični in vojaški zadevi.

General Dwight D. Eisenhower pravi v prvem odstavku svoje izjave glede predaje Italije: "Italijanska vlada je predala svoje oborožene sile brezpogojno. Kot zavezniški vrhovni komandant sem pristal na vojaško premirje, katerega pogoje so odobrile vlade Velike Britanije, Združenih držav in Sovjetske Rusije."

Zanimivo je, da je general Eisenhower imenoval najprej vse tri velesile, ki so bile odobrile pogoje predaje, potem pa dostavil:

"Ravnal sem torej v interesu združenih narodov."

Združeni narodi pa štejejo 31 članov — nepotrebno se je zdelo, da bi Kina podala svoja imenja, akoravno je treba priznati, da je ta dežela vsaj v tehničnem pogledu in teoretično v vojnem stanju z Italijo. Ravno tako nepotrebno in morda celo nevarno — pa je bilo videti, razpravljati o tej zadevi z vlada, kot na primer držav Haiti in Guatemala.

Toda vlade v izgnanstvu, Jugoslavije in Grčije, francoski komite narodne osvoboditve in morda kralj Zog iz Albanije, bi mogli pač zahtevati, da se jih vrša.

Odgovor bi bil najbrže, da je bilo treba omejiti poznanje teh pogajanj na čim manjšo skupino ljudi, ker je bilo brezpogojno potrebno, da ostane zadeva prikrita Nemcem. Kadarkoli pa nastopijo vojaške potrebe v političnih vprašanjih, je civilnim osebam težko ugovarjati. Jasno je pa, da za stopniki vseh manjših dežel, ki so največ trpele od osištca, žele in zahtevajo, da se jih bo poslušalo v trenutku, ko bodo poroči italijanske predaje določeni v vseh podrobnostih — katere je vlada maršala Badoglio v naprej sprejela.

Ko to pišemo, je še zelo negotovo, da-li bo njihovim zahtevam ugodeno. Washingtonski krogi smatrajo, da je sredozemska komisija, o kateri govorijo britanski in ameriški predstavniki kot komisiji, ki bo odločala v vseh vprašanjih sredozemskega prostora, stvar samo omenjenih 3 velesil. Toda zadeva te komisije še ni končana in dovršena, še vedno se razpravlja o njej, tako da trenutno še nima svoje končnovečjavne oblike.

To ni prvič, da se je pojavil v shodih in zborih združenih narodov problem zastopstva združenih narodov. Prva stvar, katere je celokupna zveza združenih narodov sprejela, je bil Atlantski čarter — ki določa, da ne sme biti nobenih razlik in da so vsi enakopravni. Druga skupna zadeva združenih narodov je bila konferenca za prehrano in poljedelstvo v Hot Springs, Va. pretekla epomladi. Ker pa je bila ta konferenca predvsem zbor izvedencev in ekspertov, ki so brez posebnih težkoč prišli do enotnih zaključkov, tam ni bilo nobenega povoda, da bi katerikoli izmed vdeleženih držav imela večji vpliv kot vse druge.

Pozneje je prišel načrt za pomoč in obnovo, katero naj bi upravljali združeni narodi. Tu je bil problem zopet nekoliko drugačen. Združene države, Kanada in Avstralija so bile države, ki so imele nalogo, da dobavljajo podporo. Kina, Sovjetska Rusija in evropski narodi pa bi dobivali podporo. V pogledu vojaške sile je videti, da bodo Velika Britanija, Kina, Združene države in Sovjetska Rusija ob koncu vojne nadmočne. V primeri z njimi bodo vse druge dežele sorazmerno slabe.

Teoretično zahteva mednarodni zakon, da ima vsaka dežela popolno neodvisnost in enakopravnost napram vsem drugim. Toda izkušnje v Ligi narodov so pokazale, da glas Velike Britanije ali Francije vedno velja več nego glas Guatemale ali Danske. Kadarkoli so velike države izgrubile pri glasovanju, ker so se male države združile proti njim, so velesile dejansko razveljavile, kar je bilo sklenjeno. Male države so bile pripravljene opovedati Italiji dovolj petroleja, ko je veljalo ustaviti Mussolinija, da ne bi napadel Abesinije, toda kakor hitro sta Velika Britanija in Francija pokazali, da jima stvar ni po volji, je načrt padel v vodo.

Združeni narodi morajo torej zdaj najti tako organizacijo za podporno akcijo, da bo kompromis dosežen med teoretično mednarodnega prava in realnostjo političnega vpliva. Rezultat tega dela je bil sporazum štirih velikih velesil, glasom katerega bo UNRRA imel vodstvo, ki bi vsaj po teoriji predstavljalo zbor združenih narodov, v katerem bo imela vsaka dežela po en glas. Toda ta zbor se bo najbrže zbral le dvakrat na leto in bo moral predati svojo polnomoč od sestanka do sestanka centralnemu komiteju štirih velesil. Na napitju je sicer mogoče, da omenjeni zbor zapoveduje centralnemu komiteju, toda zelo dvomljivo je, dali bo do tega sploh kdaj prišlo.

Zaradi tega so nekatere od manjših evropskih držav — pod vodstvom Nizozemske predložile, da se članstvo cen-

Knjiga je posebno privlačna kot darilo za mladeniča, ki se zanima za naravo

AMERICAN WILD LIFE

V knjigi je natančno popisano življenje posameznih živali, stvorenj, vseh vrst in vrst, tako da bo vsakdo, ki ljubi naravo in njeno pestro stvarstvo, knjigo bral s velikim zanimanjem, ker bo v njej našel marsikaj iz življenja divjih živali, kar mu doslej še ni bilo znano.

Prvotno je bilo namenjeno to veliko delo izdati v petih knjigah, toda je slednje izšlo v eni sami knjigi, ki pa pri vsem svojem skrajšanju prinaša popolni popis življenja AMERIŠKE DIVJACINE.

Knjigo bo s velikim veseljem, ki jo navede in popljuje vse živali, ki so dovoljene in preprosto strojni; farmer, ker so popisane živali, ki na polju koristijo ali škodujejo ter slednje ribe, ki žive v AMERIŠKIH VODAH.

Poleg poljudnega popisa in pripovedovanja vsebuje knjiga 337 SLIK (fotografij); 6 slik v naravnih barvah, v velikosti cele strani, ter 150 7/8 strani. Velikost knjige je 9 x 6 inč, tehta 1 1/2 funtov, vsebuje 1000 slik, ki so razvrščene na seznam kot v vodi doma. — Vseeno je v močno platno s stlačni črtkani.

POŠILJATE, TO KNJIGO LAHKO DOBITE SEDAJ ZA CENO:

Sedaj \$3.50

Naročite pri:

KNJIGARNI Glas Naroda

216 WEST 18th STREET

New York 11, N. Y.

SONART REKORDI

Lepo Melodije!

St. M571 — Na Marjanci, polka
Kje so moje ročice
Marica pegla — polka
Duquesne University
Columbia Orchestra

St. M572 — Terezinka polka
Na planincih — valček
Jerry Koprivšek in orkester
Za toz. cenik in ceno plač se obrnite na: JOHN MARSHALL
Inc., 463 W. 42nd St., New York

tralnega komiteja razširi. Holanci sami bi želeli imeti svojega zastopnika v tem komiteju, toda zadovoljili bi se tudi z rešitvijo, ki bi ugodila manjšim državam in toliko, da bi imele v centralnem komiteju en skupni sedež, katerega bi za vzemala druga za drugo. Proti vsaki tej propoziciji je mnogo ugovorov, toda skupni naert še vedno ni dogotovljen in je še vedno predmet diplomatskih razgovorov in pogajanj med vlada, ki združeni narodov.

Vse manjše države so prepričane, da bo upoštevanje njihovih interesov s strani štirih velesil najboljše mera za to, v kolikor je ideja združenih narodov zares uspeša.

SLOVENSKIM AMERIKANCI V NEW YORKU IN OKOLICI

Amerika je v vojni, ker mora braniti svojo neodvisnost, bori pa se tudi za osvobodjenje zaslužnih narodov, tudi Slovencev, oziroma Jugoslovancev. Danes v Ameriki skoraj ni človeka, ki bi ne imel v vojaški službi ali sina, ali sorodnika, ali prijatelja in znanca, ali celo hčera.

Naravno je torej, da vsi želimo in hočemo, da imajo naši vojniki dovolj vsega in najboljšega, kar rabijo za svoje življenje in udobnost, zlasti pa da imajo dovolj najbolj modernega bojnega materiala, ker ta material zmanjšuje žrtve in skrajšuje vojno.

Vojna pa je strašno draga reč. Amerika zanjo potroši vsak mesec več milijard dolarjev. Odkod dobi ves ta denar? Odgovor je jasn: od mene, od tebe in ostalih 135 milijonov svojih prebivalcev, državljanov in nedržavljanov, ki morejo prispevati.

Sedaj naša vlada rabi nadaljnjih 15 milijonov dolarjev za nadaljevanje vojne. Da se zbere ta ogromna vsota, se sedaj vrši kampanja za prodajo vojnih bonдов in znank.

Denar, založen v bonde in znanke, je vladi posojen. Vlada ga bo vrnila ob določenem času. Tudi je najvarnejše naložen, ker je naša vlada danes najboljše garancija na svetu. Vojni bondi dalje nosijo lepe obresti. Poleg tega ta denar služi najboljšemu namenu, to je boljši bodočnosti človeštva. Torej ni pravega vzroka, zakaj bi ne kupovali bonдов.

Vse tuje rodnne skupine Amerikancev teknujejo, katere bo sorazmerno s svojim številom kupila več bonдов in znank tega tretjega posojila. Ali ho- mo slovenski Amerikanci v New Yorku zaostali za drugimi?

Bonde in znanke lahko kupite na banki, na pošti, ali kjer koli. Glavno je, da jih kupite. Če ne morete kupiti bondev za \$1000, ga kupite za \$500 ali za \$100, za \$50, ali samo za \$25. Ako pa še toliko ne zmorete pa kupite za nekaj dolarjev vojnih znank. Vsi moramo sodelovati!

Da pa bo vlada vedela, koliko so newyorški Slovenci kupili bonдов tega posojila, dobite priloženo posebno dopisnico, da na njej pripišete znesek bondev, ali znank, ki ste jih sedaj kupili. Vašega imena ni treba napisati, ako ga nečete. Vlada vam zaupa, da bode poročali resnice. Tudi ni

RAZGLEDNIK

RAZGLEDNIK

Pri italijanskem brivcu

Dominik, brivec v New Yorku, lepo diši. Tam imajo zelo dobre hruške. In kakšne češnje! Toda ne jabolk. Tam ne rode jabolk. Vseposvoda oljke; jih stiskajo za olje. Grozdje stiska jo in delajo vino. Če ga takoj pijete, ni dobro. Če ga pa zakopljete tri ali štiri leta, je jako dobro. To vino imenujemo marsala. Ali imate radi ribe?

"Nisem ravno sedaj lačen." "V Seilli je mnogo rib. Na hribih so kmetije, sadje, sadovnjaki. Po obrežju so ribiči. Ako greste v Seillo, boste videli gor na hribih moza na skali, ki skače in maha z belo rufo, tako da boste mislili, da je norec. O, ne, ne! — Pazi na suličarice (swordfish). Daje znamenje ribičem, ki na njegovo znamenje takoj poskačejo v čolne in se poženjo za suličarico. Vjamejo jo z bodicami. Kadar ni suličarice, tedaj z mrežami love majhne ribe, vsake vrste. Vsi vlečejo mreže v velikem krogu. Mnogo rib. Ko jih vjamejo, si jih razdelijo. O, Seilla je lep kraj. — Rad bi videl, da bi bili tam ameriški vojniki. Hot towel!"

"Ne, se mi mudi. Samo obrišite me in me pustite iti. Upam, da vaši hiši še stojita." "Kaj me briga. Samo da zmagamo," pravi brivec Dominik. "V Seilli imam dve hiši; mogoče, toda moji bratje vojniki. Lepo je tam. Noben umetnik ne more naslikati lepše slike. Seilla je krasna. Lepo obrežje; voda čista kot kristal; ako gledate vanjo, vidite ribe vseh barv. Od tam vidite tudi Messina na Siciliji. Veliki parniki, ki vozijo iz Napolia v Egipt in na Grško, peljejo mimo Seilla. Voda je tam globoka. Po gričih raste trta, smokve, pomaranče, limone — ne limone, kakoršne vidite tukaj, velike limone, ki jih zrežajo na krahle in jih jedo s papriko in kisom. In bergamot. Ali veste, kaj to bergamot?"

Kostumer se ne upa odpri ust, kajti brivec je preblizu. "Bergamot je kakor limone, toda jih ljudje ne jedo, temveč jih stiskajo za parfum. Z-

Smrt je bila napovedana

Nedavno smo v Slovenskem domu v Brooklynu zelo slovesno odkrili spominsko tablo slovenskih vajkov v armadi Strica Sama. Sinoči pa smo — toda samo v spanju — odkrili tablo z imeni naših rojakov, ki so že prestari, da bi nosili vojaško suknjo. Na tabli so bile priprjene deske z imeni. C. M. je prebral imena, pri imenu I. H. pa je pripomnil: "Bo umrl 28. junija, 1953, kmalu za M. P." — Bomo videli, če imajo sanje kaj resnice v sebi.

OBISK V UREDNIŠTVU.

Danes sta obiskala naš urad Mrs. Jennie Sustersich in njen sin Joe iz Cairnbrook, Pa. Oba sta prišla v New York, da obiščeta sina in brata John Sustersicha, kateri je bil pripeljan iz Afrike, kjer se je boril eno leto in bil ranjen, sedaj pa se nahaja v bolnišnici na Staten Islandu.

Mrs. Sustersich je dejala, da ima že tri sine v armadi in te dni odide tudi Joe, ki je inženir v inženirski matematici. Njema in njegovim bratom želimo, da se vsi srečno porvnejo po vojni domov!

Priponba: — Pri tej akciji sodelujejo Združena slovenska društva v New Yorku.

THE NEW ENCYCLOPEDIA of MACHINE SHOP PRACTICE

Special znani profesor na Stevens Institute of Technology v angleščini
George W. Barnwell

Podlaga za mehniško znanje ni morete dobiti s to knjigo. Ta velika knjiga popljuje in v silnih poteh temeljno dela mehničarja. Razloži vse natančno, kar mora vsi mehničarji vedeti. Popljuje vprašanja, orodje in metode, načrte (blue prints) 1000 slik in risb. 576 str.

Cena \$1.98

Ne glede na to, ali ste šele početnik, vam bo ta knjiga zelo koristna in mnogo vredna. NAROČITE JO DANES!

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 WEST 18th STREET
NEW YORK 11, N. Y.

POD SVOBODNIM SONCEM

ROMAN — Spisal: F. S. FINŽGAR.

20

"Sam Bog te prinesel," je vzkliknil Justinijan in v srečo objubil zlato svetilko v cerkev sv. Sofije. Ukazal je dati Hunu denarja, da ga je divji Tunjuš komaj dvignil. Iskreno ga je prosil, naj ščuje Slovence med seboj, naj jih zaplete v boj da ne bodo utegnili preko mej. Izročil mu je pergament s cesarskim pečatom, ki ga je priporočal vsepovsod, koder je segala oblast Uprave.

Lahko torej, da se je vračal Tunjuš pijan od veselja in zadovoljstva. Ko sta se Slovence okrepčala, je Tunjuš ukazal naj Radovan zagode in Iztok zapoje. Huni so plesali bojne plese krog ognja, se spakovali v divjimi obrazci, metali kvisku krasne meče, se opotekali in padali. Tunjuš se je zvrtil po lepi pr-progi, se krehotal in pil.

Radovana so že prsti boleli. A Hun je želel in zahteval novih pesmi; kričal bi bil, pa je samo še grčal, ker se mu je debeli jezik od pijanosti valil po ustih in se zatikal. Radovan je strahoma godel vse hunske pesmi, kar jih je znal, da mu je znoj močil čelo. Iztok je umolknil. Sedel je Radovanu pri nogah in gledal zamišljeno v ogenj.

"Po, Sloven!"
Tunjuš je zatulil in v svojo silo vržal v Iztoka dragoceni lozorec, da se je razbil.

Glavar se je zakrohotal Huni z njim. Iztok je pohlevno otrebil koščke stekla s svoje halje in si otrl kapljico krvi, ki je prisočila iz majhne rane na prsih.

"Zaspancec, mačka kmečljava, zakaj nisi pel? Pa pojdi lo! Vsi spat, takoj! Eden h konjem, drugi pogasite ogenj in ležite. Veste, kaj nas čaka jutri! Epafrodit pride. Ko- nji morajo biti napaseni, meči ostri — trgovci ima tovor, da se izplača nekaj kratov pošteno suniti. Mir — mir — spat!"

Glavar se je zleknil na preprogo in zadnje besede že bolj grgrgal kakor govoril.

Huni so naglo pogasili ogenj in se takisto vsi pijani zlek- nili po tleh. Le mlad Hun se je oddaljil in šel na travnik, kjer so se pasli konji. Za Slovence se ni nihče brigal.

Radovan in Iztok sta tiho odšla od ognja, poiskala pod gumom suhe trave in legla. Kmalu se je razleglo hropenje in smrčanje spečih Hunov.

"Očka!"
Iztok je šepetaje potegnil Radovana za brado.

"Kaj bi sinko?"
"Tunjuša zakoljem!"

"Norec, molči! Ali bi rad tičal na kolen in se pekel na ognju kot kostrun!"

"Beži naprej, očka! Jaz ti rečem, da ga zakoljem! Me- ne ne ujem!"

"Hodi svojo pot! Sin, ki ne posluša očeta, zasluži kolec v trebuh!"

"Ne, ne, očka! Tako pa ne! Jaz sem le mislil, — če ti ne dovoliš —"

"Molči in spi!"
Iztok je molčal, a zaspati ni mogel. V njem je kipele po maščevanju. Izprevidel je dobro, da se Tunjuš vrne in Slo- vence dobrodušno razdvoji. Koliko bratske krvi se bo prelilo! Morda pade tudi oče in sestro odvedejo Antje, da bo dekla, pastirica in žena kakemu garjevu kozoju. V njegovi glavi so se dvigale grozne slike. Kri mu je plala, da je tiščal levico na razburjeno srce, desnica je krčevito stiskala nož. Se enkrat je poklical Radovana.

"Očka, naj ga! Bes je Tunjuš!"

"Sinko, poslušaj! Naj bo!"

Iztok je drhtel po vsem životu.

"Ali si razumeš, kaj je govoril Tunjuš o trgovci?"

"Hunski ne razumem vsega."

"Radovan razume. Huni čakajo tu nekega bogatega trgovca, katerega jutri večer napadejo in oropajo. Domislil sem se, če bi ga midva rešila."

"Torej zakoljem Tunjuša!"

"Ne. Ampak ukradi dva najboljša konja. Zajahava in sporočiva trgovcu, kaj ga čaka. Hvaležen nama bo, v bizancu naju pogosti. Tunjuš bo pa klet in se brisal za dra- ge tovore. Razumeš, sinko?"

"Vse, očka! Ali konje straži Hun!"

"Naj zaspaj, saj imaš nož! Jaz te počakam na koncu doline!"

Slovene sta se razšla, kakor bi izginili dve senci, neslišno v goščo. Radovan se je previdno plazil navzdol po bregu. Vedno je postajal in prisluškoval. Vse tiho. Le hropenje se je slišalo od ognja. Pot ni bila prijetna in kadar ga je prijel trn za haljo, se je vselej ujezil na Iztoka.

"Da vlačim tega kozla s seboj! Še ob glavo bom!"

A hitro se je pomiril in sree se mu je sladko zasmajalo, ko je pomislil na Tunjušovo jezo in na lepa darila, katere jima rakhoni Epafrodit. Nekajkrat je tudi pomislil, kaj bo, če se kasneje sreča s Tunjušem.

"Ukanim ga!"

S to besedo si je strah zopet pregnal in hitel ob robu goz- da proti odprti dolini.

Iztok ni mislil ne na glavarjevo jezo ne na plačilo trgov- čevo mislil je samo na maščevanje in hudo mu je bilo, da ne sme Tunjušu poriniti noža v sree. Toda očka hoče tako. Mo- ral se je premagati.

Podlasica ne more hoditi opreznje, kakor je hodil Iztok. V kratkem je že zaslišal hrzanje konj. Nekateri so se še pasli drugi so že poglobili.

Kje je Hun čuvaj?

Noč je bila dosti temna, ugodna zanj in neugodna, ker je bilo težko zapaziti stražnika. Priplazil se je toliko do gozda, da je dobro videl konjske sence, črne lise, ki so se pomalem premikale po travniku. Zazlel je tedaj, da bi ne bilo Ra- dovana. Splazil bi se do kurišča, umoril prav tiho Tunjuša, se vrnil, planil na konja in odvihral. Ali Radovan je star, ne more tako jezdit. Zato je moral izslediti čuvaja.

Dolgo je čepel v visoki travi, upiral pogled na vse plati, čuvaja ni zagledal.

"Morda je zaspal, lahko bi odpeljal brez hrupa dva konja."

(Nadaljevanje prihodnjik.)

Naš napredek in naše propadanje

FRANK TROHA.

(Nadaljevanje.)

Nekateri ljudje se zanašajo, da jih bo kakšna nevidna sila obvarovala propadanja, ozira- jo se tudi na višje državne uradnike, pri tem pa pozabljajo, da pogled višjih uradnikov ne seže v vsako zakotno vas in razna kmečka sela. Ljudje v okolici bi morali paziti, kaj se dogaja med njimi in drug drugega bi morali obvestiti, kar spada v njih dobrobit. Ta- ko bi preprečili, da ne pride med nje kakšen izkoriščevalec, katerega želja je pomagati le sebi, druge pa potiskati v propast. Če se slučajno vseeno pripeti da se pojavi kakšen nebodigatreba, je potrebno, da to še o pravem času spoznajo in mu preprečijo njegove na- kane.

Kakor sem že omenil, kako sem opazil, da ljudje nadalju- jejo s svojim zmotnim življe- njem v stari domovini, mi je ostal v spominu pogovor, ki sem ga imel s starim prijate- ljem in naprednim možem. On mi je dosti razodel, kako bi se dalo urediti, da bi se življenje usmerilo k napredku in dalje mi je povedal, kako so naši gozdarji mučijo ves teden v gozdu, potem pa v nedeljo večino na svojega zaslužka zapijejo. Tarnanje žensk ni nič pomagalo: gostilničarji so plačevali davek in druge naklade, zato so tudi gledali, da temveč pi- jače prodajo, razume se torej, da ni noben odganjal pivcev svoje gostilne, pač pa jih še vabil. Vesela družba v gostil- ni je bila pa bolj vabljiva. Ne- go demotožje doma, to je tem- bolj pripomoglo, da so gospo- darji kar dalje zahajali v go- stilne in tam presedeli cele ure in trošili denar, ki jim je bil drugim bolj potreben.

Nekega dne se je pa trezno misleč človek domislil, ako bi se temu pijančevanju postavilo v bran. Napisal je na polo pa- pirja, da se iz tega in tega raz- laga želi, da so gostilne v ne- deljo popoldne zaprte. S to polo je šel od hiše do hiše in iskal od žensk podpise. Seve- da kaj takega je vsaka ženska rada podpisala in si mislila:

To bo pa nekaj, ker bo prekle- manim dedcem pristiglo pe- roti. Vse je šlo gladko naprej in možakar je bil že skoro go- tov s svojim opraviлом in se je pripravljaj, da odnese pod- pisane listine na pristojno ob- last in kar na hitro bo vse do- vršeno. Gostilničarji bodo kar nenadno dobili povelje, da ne smejo imeti v nedeljo popol- dne odprte gostilne.

Ker se pa ni ravno dovolj tajno, so gostilničarji to neme- ro zavohali, in takoj je šel alarm od gospodarja do gospo- darja, da naj se eden kot dru- gi pojavi v tej in tej gostilni. Zbranih je bilo večje število možakarjev, ko jim začne go- stilničar brati listinje in jih zmerjati, da niso več gospodar- ji in da so ženske oblekle hla- če. Dalje jim je razodel, kaj neki naprednej misli storiti s pomočjo podpisov žensk. Go- stilničar je dal vsem pijače za- stonj in jih opogumil, naj tr- do drže vajeti v rokah, ne jih pa izročiti svojim ženam. Zgo- dilo se je potem tako, kakor je bilo pričakovati, vsak go- spodar je nekoliko nabunkal svojo ženo in tako so šle žen- ske k tistem, ki je iskal pod- pise in ga prisilile, da svojo namero umakne. Iz moke ni bilo kruha, šlo je zopet po sta- rem, gostilničarji so se vese- lo smehljali, ker je zopet nji- hova obveljala, pokazali so pa tudi, da imajo oni nadoblast nad ostalimi kmečkimi neved- neži.

Tu in tam se je čestokrat kdo pojavil in je začel ljudem pridigovati, da prav ne delajo, da je njih življenje zmotno. In dalje je začel dokazovati, ka- ko bi se moralo predurati gospodarstvo in bodo vsi de- ležni napredka. Toda vsi taki moderniji preroki so slabo o- pravili. Prvič se je vsaki kma- lu naveličal delati nekaj, kar ni spadalo pod njegovo pod- ročje, drugič se mu je zdelo, da se sploh ne izplača mučiti in potegovati, če njegovega na- črta nihče ne odobrava. Če se je od časa do časa pojavil kakšen dohodnik, kakor je bil že omenjeni duhovnik, ki je odpustil svojim faranom vse dajatve, da jim je s tem olaj- šal težo bremena, je bilo to olajšanje le začasno. Vse tako olajšanje pa ne vodi k napre- dku, kajti kadar se hoče stori- ti nekaj dobrega v splošnem za- vse, se mora to tako storiti, da tudi drža, ne pa da se čez par let zopet nazaj cepne in ljudje se zopet tam znajdejo, kot so bili poprej.

Znano je, da so nekatere u- čene glave prinesle mnogo iz- boljšanja za kmečko prebiva- lstvo, ker njih služba ni bila pretežka, pa so se zanimali še za kaj drugega. Ti učeni ljudje so tudi mnogo čitali in tako ra- zodevali ljudem, kar jim ni bi- lo znano. Kateremu je bilo na- tem ležeče, da je hotel v res- nici pomagati do izboljšanja siromašnim ljudem, je šel tudi od hiše do hiše ter učil, kako naj se gospodarsko preokrene. Tako se je večkrat pojavil kakšen duhovnik, učitelj, oro- žnik in celo sodnik in vsaki iz- med teh je hotel ljudem priha- niti čimveč stroškov in po- množiti dohodke. In kolikor mi je znano, je večkratno pri- govarjanje pri ljudeh pomaga- lo in že je šlo gladko po načrtu.

Toda, kakor sem že omenil, ker ni spadalo to vodstvo ose- bam, ki so bile postavljene in določene za kaj drugega, se je končno vse izjavilo. Ker naj- dešče se je zgodilo, da je bil ta in ta predstavjen v drugi kraj. Ni se vsaki rad pokoril višje- mu povelju in bi bil najraje o- stal med ljudmi, ki se jim je privadil in jim še dalje kazal pot k napredku. Tudi prošnje o- nih in jih tako potiskati ven iz domače vasi. Poleg tega se je

NOVA IZDAJA Dobri Atlas je nujno potreben

... in ravno v

HAMMONDOVEM NOvem Svetovnem Atlasu

NAJDETE ZEMLJEVIDE, KI SO TAKO POTREBNI, DA MO-
RETE SLEDITI DANAŠNJIM POROČILOM

Zbirka nanovo in lepo tiskanih zemljevidov v 7 barvah, kaže svet, kakoršen je danes in vam pomaga razumeti zgodovinsko važno delovanje diktatorskih in demokratskih vlad.

NEKAJ POSEBNIH VAZNOSTI

Sestav sveta—abecedni seznam
dežel, provinc—navaja površino,
prebivalstvo, glavna mesta in
kraj na zemljevidu.

Seznam mest in trgov—navaja
ime kraja, okraj, in državo, pre-
bivalstvo in kraj na zemljevidu.

Zastave vodilnih držav—v pol-
nih barvah, vsega skupaj 56; ce-
la vrsta narodnih barv.

ILUSTRACIJE—45 skrbno izbranih resničnih fotografij iz vseh
krajev sveta.

NOVO LJUDSKO ŠTETJE—Uradne številke glavnih mest in trgov
v Združenih državah in kaže primerjavo s starim štetjem.

Svet pripada ljudem, katerih rado-
vednost nima obzorja

Ta atlas, ki sam sebe popravlja, ima namen
vešiti marsikatera napačna si vprašanja,
ki nastanejo v raznih razgovorih. Strani so
skladne svetovnega znanja in podajajo raz-
sežnost zemlje, prvine sončnega sestava, pokra-
stine in globokoceanov in jezer, dolgotraj-
daljših rek in prekopov, površino poglavitnih
otokov in visokost svetovnih gor. Tu so odgo-
vori na mnoga današnja vprašanja.

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York 11, N. Y.

S E D A J

40 centov

PO POŠTI
V URADU — 35 CENTOV

48 VELIKIH STRANI

Note

za

KLAVIR

ali

PIANO HARMONIKO

35 centov komad —

3 za \$1.—

- * Breezes of Spring
- * Time of Blossom (Cvetni čas)
- * Po Jezeru
- * Kolo
- * Tans na vrtni gredi
- * Maribor Walts
- * Spava Mlika Moja
- * Orphan Walts
- * Dekle na vrtni
- * Oj, Marica, peglaj
- * Barčica
- * Mlad kapetane
- * Gremo na Štajersko
- * Štajerici
- * Happy Polka
- * Če na tujem
- * Slovenian Dance
- * Vanda Polka
- * Zlata marea
- * Veseli bratci
- * Ohio Valley
- * Sylvia Polka
- * Zvedel sem nekaj
- * Ko ptičica ta mala
- * Pojdi s menoj
- * Dol s planine
- * Kadar boš ti vandrat bel

12 ZVEZEK 10 SLO-
VENSKIH PESMI za
piano-harmoniko za \$1.

Po 25c komad
MOJA DEKLE JE ŠE MLADA

Naročite pri:
Knjižarni
Slovenic Publishing Co.

New York 11, N. Y.
216 W. 18th Street

preseliti v drugi kraj, je pa moral iti, kakor mu je bilo ukazano. Zato tudi ni bilo nič čudnega, ko se je tu pa tam, učitelj ali duhovnik poslavljaj s solnini očmi od ljudi, ki je bil postal njih prijatelj in vsi ljudje v okolici njegovi prijat- lji.

Kolikor je meni znano, je vedno več obrodilo sadu, če je prišel človek iz drugih krajev in postal učitelj kmečkemu prebivalstvu v enem in drugem kraju. Tak je imel več uspeha nego pa, da se je poslalo kakš- nega domačega fantu v višje šole s tem namenom, da bo po- tem koristil s svojim učenjem svojim domačim ljudem. Niti en slučaj mi ni znan, da bi se bilo kako kmečko selo pri nas okoristilo s svojim človekom, ki se je povrnil iz višjih šol kot gospod in učena glava. Bila je že stara navada, da so pre- množnejši gospodarji pošiljali svoje sinove v višje šole, da se izučijo izobrazbe in modernega gospodarstva. Toda vsaka uče- na glava je potem gledala za- se. Teh naprednejših ni bil cili, pomagati skupnosti in ob- držati ljudi v domačem kra- ju in jih tako navaditi, da bo- do pomagali drug drugemu in skupno pomočjo obdržali kmetije cele. Vsaki, ki se je in povrnil izšolan v domači kraj, je že obračal vodo na svoj mlin in cilj njegovega napredka je bil ta, da je začel razdvajati druge, svoje premoženje pa ši- piti, kupovati zemljo od dru- gih in jih tako potiskati ven iz domače vasi. Poleg tega se je

pa tudi največkrat tako zgo- dil in če se je podal v Budim- pešto, se je bil pomadžaril. Nič kaj prijetno ni kaj ta- kega zapisati, toda je gola res- nica in to e bilo nekaj, kar je razjedalo podlago našega slo- venskega kmečkemu prebiva- lstva.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

To je zadnja zaloga
in v omejenem šte-
vilu. Zato priporo-
čamo, da kdor si že-
li nabaviti slovenski
molitvenik, naj to
sedaj stori.

Molitveniki

v krasni vezavi importi-
rani iz starega kraja še
pred vojno... Ko zalo-
ga poide, je ne bo mo-
goče nadomestiti do
konca vojne.

Slovenski:

NEBESA NAŠ DOM
(štev. 415) 2 1/4 x 3 1/4 inčev

Cena \$1.—

RAJSKI GLASOVI
(štev. 355) 2 1/4 x 3 1/4 inčev, v be-
lem celolidu; 384 strani.

Cena \$1.—

Angleski:

KEY OF HEAVEN
Fino vezano; prvotna izdelava;
v umetnem usnju

Cena \$1.—

Cena \$1.50

Cena \$1.50

Cena \$1.50

Slovenic Publishing Company 216 W. 18th St., New York 11